

Sygn. akt **VIII Ua 23/19**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Grażyna Łazowska
Sędziowie:	Grzegorz Tyrka del. Magdalena Kimel (spr.)
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2020r. w Gliwicach

sprawy z odwołania K. P. (P.)

przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K.

o ustalenie stopnia niepełnosprawności

na skutek apelacji odwołującego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 25 kwietnia 2019 r. **sygn. akt** VI U 305/18

oddala apelację

(-) sędzia del. Magdalena Kimel (spr.) (-) sędzia Grażyna Łazowska (-) sędzia Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII Ua 23/19

UZASADNIENIE

Odwołujący K. P. domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. z dnia 7 czerwca 2018 r., poprzez zaliczenie go do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym oraz ustalenie, czy może pracować wszędzie, czy w warunkach pracy chronionej, czy ma prawo do korzystania z usług rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe, czy ma prawo do szkoleń, w tym specjalistycznych oraz czy ma prawo do karty parkingowej.

W uzasadnieniu wskazał, że częściowo i czasami potrzebuje pomocy innej osoby w wykonywaniu wielu czynności oraz, że nieprawdą jest twierdzenie, iż zaopatrzony w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, środki techniczne przy uszkodzonym kręgosłupie może wykonywać czynność, tak jak osoba zdrowa.

Pozwany Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu pozwany podał, że brak jest podstaw do ustalenia u odwołującego innego niż lekki stopień niepełnosprawności. Wskazał, że u odwołującego nie stwierdzono naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną. Podniósł również, że stan zdrowia odwołującego kwalifikuje go do lekkiego stopnia niepełnosprawności.

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2019 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (sygn. akt VI U 305/18) oddalił odwołanie K. P..

Sąd I instancji ustalił, że orzeczeniem z dnia 1 marca 2018 roku (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Z. zaliczył odwołującego do lekkiego stopnia niepełnosprawności do dnia 31 marca 2021 roku. Przyczynę niepełnosprawności oznaczono symbolem 05-R (upośledzenie narządu ruchu) oraz 10-N (choroby neurologiczne). W orzeczeniu podano również, że odwołujący ma obniżoną zdolność do wykonywania pracy oraz że wymaga konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie.

W konsekwencji złożonego środka zaskarżenia orzeczeniem z dnia 7 czerwca 2018 r. pozwany Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) w K. utrzymał w mocy orzeczenie (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Z..

Następnie w trakcie postępowania przed Sądem I instancji, w dniu 6 listopada 2018 r. biegły z zakresu (...) oraz biegły z zakresu neurologii M. W. rozpoznali u odwołującego zespół bólowy kręgosłupa szyjnego, lędźwiowego na tle spondylozy szyjnej i lędźwiowej o umiarkowanym stopniu nasilenia, zmiany zwyrodnieniowe stawu biodrowego prawego w początkowym stadium zaawansowania z utrzymującym się niewielkim zespołem bólowym, bez zaburzeń funkcjonalnych. Biegli zgodnie stwierdzili, że odwołujący jest osobą niepełnosprawną w stopniu lekkim. Oświadczyli, że brak jest podstaw merytorycznych do zmiany decyzji (...), również w zakresie wskazań dotyczących m. in.:

- 1) odpowiedniego zatrudnienia, gdzie stwierdzono obniżoną zdolność do wykonywania pracy;
- 2) szkolenia, w tym specjalistycznego, gdzie stwierdzono „nie wymaga”;
- 3) korzystania z systemu środowiskowego wsparcia samodzielnej egzystencji, gdzie stwierdzono „nie wymaga”;
- 4) spełnienia przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20.06.1997 roku Prawo o ruchu drogowym, gdzie stwierdzono „nie dotyczy”.

W uzasadnieniu biegli wskazali, że przeprowadzone badanie fizykalne nie wykazuje upośledzenia sprawności funkcjonalnej odwołującego. Schorzenia, na które cierpi odwołujący nie wymagają pomocy osób innych w jakimkolwiek zakresie, a ograniczenia funkcjonalne dają się kompensować za pomocą wyposażenia w przedmioty ortopedyczne.

Odwołujący wniósł zastrzeżenia do powyższej opinii kwestionując ją w całości. Wskazał, że na dzień złożenia zastrzeżeń do opinii został uznany przez ZUS w Z. za osobę niezdolną do pracy i przyznane zostało mu świadczenie rehabilitacyjne. Wskazał, że powyższa decyzja wydana została w oparciu o tą samą dokumentację medyczną w oparciu o którą biegli w niniejszej sprawie wydali całkowicie odmienną opinię.

Sąd Rejonowy w pełni podzielił opinię biegłych sądowych R. H. i M. W..

W tak ustalonym stanie faktyczny, Sąd Rejonowy uznał, że odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie rozważań prawnych, Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 4 ustęp 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t. jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 511) do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Z kolei do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne (art. 4 ust. 3 cytowanej powyżej ustawy).

Natomiast standardy w zakresie kwalifikowania oraz postępowania dotyczącego orzekania o niepełnosprawności określają przepisy rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t. jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 2027). Wskazane Rozporządzenie przez konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych rozumie: zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych. Aby zakwalifikować daną osobę do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności musi ona wymagać:

- czasowej pomocy w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa wyżej, w okresach wynikających ze stanu zdrowia,
- częściowej pomocy w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa wyżej (§ 30 w zw. z § 29 rozporządzenia).

Sąd Rejonowy zaznaczył, że występujące u odwołującego schorzenie nie kwalifikuje go do innego niż lekki stopień niepełnosprawności. Odwołujący jest bowiem osobą o naruszonej sprawności organizmu, powodującą obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne, na co też jednoznacznie wskazywali biegli w wydanej w sprawie opinii. Niepełnosprawność odwołującego występuje w związku upośledzeniem narządu ruchu, to jest kręgosłupa (symbol 05-R) oraz chorobą neurologiczną (symbol 10-N). Zgodnie z opinią biegłych Sąd uznał, że obecny stan zdrowia odwołującego kwalifikuje go do lekkiego stopnia niepełnosprawności, a odwołujący ze względu na stan zdrowia nie wymaga zatrudnienia w warunkach pracy chronionej. Sąd I instancji, podobnie jak biegli, doszedł do przekonania, że odwołujący nie wymaga szkolenia, w tym specjalistycznego oraz że nie spełnia przesłanek do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia. Ze względu na stan zdrowia u odwołującego nie występuje ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności stosownie do wieku, płci i środowiska, które uniemożliwia osiągnięcie niezależności ekonomicznej lub fizycznej.

Wskazał, że odwołujący nadto nie spełnia też przesłanek do przyznania mu prawa do karty parkingowej. Sąd Rejonowy nadmienił, że na podstawie art. 6b ust. 3 pkt 7 i 9 ustawy w orzeczeniu powiatowego zespołu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, powinny być zawarte wskazania dotyczące w szczególności konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym, przy czym w przypadku osób niepełnosprawnych zaliczonych do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności spełnienie tych przesłanek może zostać stwierdzone

jedynie w przypadku ustalenia przyczyny niepełnosprawności oznaczonej symbolem 04-O (choroby narządu wzroku), 05-R (upośledzenie narządu ruchu) lub 10-N (choroba neurologiczna). Od dnia 1 lipca 2014 roku obowiązują nowe zasady dotyczące wydawania kart parkingowych. Z dniem 1 lipca 2014 roku ustawa Prawo o ruchu drogowym otrzymała bowiem nowe brzmienie w zakresie art. 8, między innymi poprzez dodanie ustępu 3a określającego krąg osób uprawnionych do karty parkingowej. Ustawa przyznaje kartę parkingową osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się – art. 8 ustęp 3a punkt 1 ustawy. Wskazane powyżej normy ustawy Prawo o ruchu drogowym przewidują kryteria uzależniające wydanie osobie niepełnosprawnej karty parkingowej, które muszą być spełnione łącznie. Pierwsze kryterium (kryterium podmiotowe) przewiduje od zainteresowanej osoby posiadanie statusu osoby niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Drugie zaś kryterium (kryterium przedmiotowe) wymaga stwierdzenia u tych osób znacznego ograniczenia możliwości samodzielnego poruszania się, co może być potwierdzone wyłącznie w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności. Jak ustalono odwołujący nie spełnia pierwszego kryterium, bowiem nie został zaliczony do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Wobec powyższego, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd I instancji orzekł jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku wywiódł odwołujący. Wyrok Sądu I instancji zaskarżył w całości. Wskazał, że do zaliczenia go do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przemawia to, że:

- a) ma naruszoną sprawność organizmu poprzez schorzenia narządu ruchu oraz schorzenia neurologiczne,
- b) jest uznany za osobę niedolną do jakiegokolwiek pracy od dnia 27 listopada 2018 r. do 21 listopada 2019 r. (decyzja ZUS z dnia 13 grudnia 2018 r.);
- c) jest zależny czasowo/częściowo od osób trzecich, albowiem udzielają mu one wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz współdziałają w procesie jego leczenia oraz rehabilitacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu, albowiem nie zawiera argumentów, które mogłyby skutecznie podważyć ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy.

Zaskarżone orzeczenie jest trafne i zyskuje pełną aprobatę Sądu Okręgowego.

Sąd Rejonowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego i oceny prawnej, a rozstrzygnięcie swoje również prawidłowo i wyczerpująco uzasadnił.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Rejonowy uznając, iż nie przekracza ona granic swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art.233 k.p.c. i ostatecznie przyjął ją za własną.

Wskazać należy, że w myśl utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego sporządzonego zgodnie z wymaganiami art.328§2 k.p.c. spotyka się z pełną aprobatą sądu drugiej instancji to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia (OSNP z 1998r., z.3, poz.104, OSNP z 1999r. z.24 , poz.776, OSNP z 2000r. z.4, poz.143).

Zdaniem Sądu Okręgowego słusznie Sąd Rejonowy przyjął, że brak jest podstaw do zaliczenia ubezpieczonego do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności w rozumieniu art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2019.1172 t.j.).

Zgodnie z tym przepisem warunkiem zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności jest nie tylko stopień naruszenia sprawności organizmu w odniesieniu do zdolności do wykonywania zatrudnienia (a nie niezdolności do pracy), ale także istnienie wymogu pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, a odwołujący, jak wykazało postępowanie dowodowe, nie wymaga czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych, zaś dolegliwości na które cierpi, mogą być kompensowane przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne. Ubezpieczony nie spełnia także przesłanek do przyznania karty parkingowej, na podstawie ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012 roku, poz. 1137 ze zm.), bowiem nie ma znacznego ograniczenia możliwości samodzielnego poruszania się i może być zaliczony tylko do lekkiego stopnia niepełnosprawności, gdy tymczasem art.8 ust.3a pkt 1 tejsze ustawy przewiduje wydanie karty parkingowej osobie niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności mającej znacznie ograniczone możliwości samodzielnego poruszania się.

Zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2000 r. (sygn. akt I CKN 1170/98) opinia biegłego podlega ocenie na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki, wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków.

Zdaniem Sądu Okręgowego Sąd I instancji również w niczym nie uchybił powyższym wytycznym, bowiem wydaną w sprawie opinię zweryfikował zgodnie z powyższymi kryteriami. Opinia została sporządzona w oparciu o fachową i specjalistyczną wiedzę, na podstawie całokształtu dokumentacji medycznej, przeprowadzonego badania przedmiotowego, jest wyczerpująca, kompleksowa, spójna w swej treści, a wnioski w niej zawarte są przekonujące. W takiej sytuacji opinia mogła stanowić podstawę do dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń w zakresie stanu zdrowia odwołującego i następnie dogłębnej oceny zasadności zaskarżonego orzeczenia.

Ubezpieczony w apelacji nie zgodził się z brakiem zaliczenia go do osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym, nie przedstawił jednak żadnych dowodów i argumentów pozwalających uznać, iż dokonana przez biegłych w toku postępowania pierwszoinstancyjnego ocena stanu zdrowia jest rażąco błędna (podobny charakter miały zastrzeżenia do opinii biegłych złożone przez odwołującego podczas postępowania przed Sądem I instancji). Należy zauważyć, iż w utrwalonej praktyce orzeczniczej sądów przyjęto, iż strona chcąc podważyć wartość dowodową opinii biegłego sądowego winna przytoczyć rzeczowe argumenty uzasadniające jej twierdzenia. Jest to związane ze szczególnym charakterem tego dowodu, albowiem biegli w odróżnieniu od świadków, czy stron nie komunikują w postępowaniu swej wiedzy i spostrzeżeń istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, lecz przy wykorzystaniu swojej wiedzy zawodowej i naukowej, czyli wiadomości specjalnych wykraczających poza zasób wiedzy przeciętnie wykształconego człowieka, sporządzają opinię w zakresie objętym tezą dowodową w celu ułatwienia oceny faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 października 2013r., sygn. akt III AUa 293/13 LEX nr 1415838).

Sama niczym nie poparta polemika z treścią i wnioskami opinii biegłych (subiektywne stanowisko skarżącego o innej aniżeli przyjął Sąd wadze tego dowodu) nie jest wystarczająca do podważenia dokonanej przez Sąd Rejonowy oceny i jako taka nie może wywołać skutku w postaci zmiany zaskarżonego wyroku, bądź jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Ustalenia dotyczące stanu zdrowia odwołującego jednoznacznie wynikają z przeprowadzonej przed Sądem I instancji opinii, które prawidłowo Sąd ten podzielił w zakresie wskazanym w uzasadnieniu wyroku, uznając za miarodajne w sprawie. Nie ulega wątpliwości, że występujące u odwołującego schorzenia związane z upośledzeniem narządu ruchu (kręgosłupa) oraz chorobą neurologiczną, nie kwalifikują go do innego, niż lekki stopień niepełnosprawności. Nie występuje u niego ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności stosownie do wieku, płci czy też środowiska, które uniemożliwia mu osiągnięcie niezależności ekonomicznej czy finansowej. Nie wymaga on szkolenia, w tym szkolenia specjalistycznego, nie spełnia przesłanek do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia, a także nie wymaga zatrudnienia w warunkach pracy chronionej. Co więcej, nie wymaga on pomocy innych osób

w jakimkolwiek zakresie, a ograniczenia jego funkcjonalności dają się kompensować za pomocą wyposażenia w przedmioty ortopedyczne.

W związku z powyższym, twierdzenia ubezpieczonego, że ma on naruszoną sprawność organizmu oraz jest czasowo/częściowo zależny od wsparcia innych osób w zakresie czynności samoobsługowych w takim zakresie, że powinien być on zakwalifikowany jako osoba o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności są całkowicie bezpodstawne.

Wskazać również trzeba, że w wyroku z dnia 17 lutego 2009 r. Sąd Najwyższy (sygn. akt I UK 233/08) orzekł, że „niepełnosprawność nie jest odpowiednikiem niezdolności do pracy rozumianej jako utrata zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i brak rokowań co do odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (art. 12 ust. 1 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach), gdyż zdefiniowana została jako spowodowana naruszeniem sprawności organizmu niezdolność do wypełniania ról społecznych”.

Ubezpieczony podnosił, że powinien być uznany za osobę o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, ponieważ w decyzji organu rentowego z dnia 27 listopada 2018 r. przyznano mu świadczenie rehabilitacyjne za okres od 27 listopada 2018 r. do 21 listopada 2019 r. oraz wskazano, że po wyczerpaniu prawa do zasiłku chorobowego nadal jest on niezdolny do pracy, natomiast wcześniej miał przyznaną rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 5 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o częściowej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie przepisów ustawy emerytalnej jest traktowane na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności. Odwołujący zatem był uznany przez lekarza orzecznika ZUS za osobę częściową niezdolną do pracy co jest równoznaczne z lekkim stopniem niepełnosprawności. Również okoliczność, iż odwołującemu przyznane zostało świadczenie rehabilitacyjne nie stanowi podstawy do zmiany stopnia niepełnosprawności na umiarkowany.

Zgodnie z punktem 2 cytowanego powyżej artykułu dopiero orzeczenie lekarza orzecznika ZUS o całkowitej niezdolności do pracy, ustalone na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy wymienionej w pkt 1, jest traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, iż zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy i w konsekwencji tego na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację ubezpieczonego jako bezzasadną.

(-) sędzia del. Magdalena Kimel (spr.) (-) sędzia Grażyna Łazowska (-) sędzia Grzegorz Tyrka